

ખાસ દ્યાનમાં રાખવા જેવું
 સાજાવટ એવી ન કરો કે સાજ ભોગાવવી પડે.
 લખાવટ એવી ન કરો કે ફસાઈ જવું પડે.
 નપાવટ એવી ન કરો કે નંખાઈ જવું પડે.
 મિલાવટ એવી ન કરો કે મ્લાન થઈ જવું પડે.
 ફસાવટ એવી ન કરો કે ફસાઈ જવું પડે.
 પતાવટ એવી ન કરો કે પતી જવું પડે.
 ખીલાવટ એવી ન કરો કે ખાલી થઈ જવું પડે.
 જમાવટ એવી ન કરો કે જમ થઈ જવું પડે.
 હસાવટ એવી ન કરો કે હાસ્યપાત્ર થવું પડે.
 રકાવટ એવી ન કરો કે રોકાઈ જવું પડે.
 સાતાવટ એવી ન કરો કે સંતાઈ જવું પડે.
 ચડાવટ એવી ન કરો કે ચૂપ થઈ જવું પડે.
 બોગાવટ એવી ન કરો કે ભાંગી જવું પડે.

હાનિકારક સિન્થેટિક કૃત્રિમ ઝેરી દૂધ

નકલી દૂધ બનાવવા માટે રિફાઈન્ડ તેલ, હલકી કક્ષાનો ઓગાળી જાય તેવો ડીટરજન્ટ, કોસ્ટિક સોડા, ચુરિયા, ખાંડ, મીઠું અનો પાણીનો ઉપયોગ થાય છે. જાણીતી ડેરીની દૂધની કોથળીયો ખરીદી લઈને તેમાંથી અડધું દૂધ કાઢી લઈને બાકીનું નકલી દૂધ નાંખીને પેક કરીને ઘમઘોકાર વેચાણ ચાલે છે. પ્રતિષ્ઠિત ડેરીના બનાવટી લેબલથી ગોરખધંધો ભારતના ઘણાં રાજ્યોમાં વિસ્તરી રહ્યો છે. આવું કૃત્રિમ ઝેરી દૂધ કરોડો માણસના પેટમાં જવાથી સાગાર્ભાસ્ત્રીના બાળકમાં ખોડખાંપણા, અપંગાતા, દમની વ્યાધિ, પેટમાં ચાંદા, આંતરડામાં સડો, સોજા, હૃદય-ફેફસા-આંખનો હાનિ, ચામડીના દરદ નકલી દૂધને આભારી છે.

પેટ્રોલના બદલામાં લાખો ટોરોની કતલો..... દૂધની તંગીમાં કૃત્રિમ દૂધ.... પ્રજાનો નાશ ! આ એક ગંભીર ચેતવણી છે.

આજનો માનવ

- આજનો માનવ - વાધની જેમ નખ વધારે છે.
- આજનો માનવ - રીછની જેમ બોચી પર જાફરા જેવા વાળ રાખે છે.
- આજનો માનવ - ગોડાની ચામડી જેવા બરછટ જુન્સ પહેરે છે.
- આજનો માનવ - બકરીની જેમ પાન - તમાકું ચાવે છે.
- આજનો માનવ - ભેંસની જેમ બાથ-ટબમાં પડયો રહે છે.
- આજનો માનવ - ઉકરડે આળોટતા ગધેડાની જેમ આળોટે છે.
- આજનો માનવ - મીન્ક પશુમાંથી બનેલ જકીટ પહેરે છે.
- આજનો માનવ - ચિક્કાર પેટ ભરીને સૂતેલા મગારની જેમ બગાસા ખાય છે.
- આજનો માનવ - ફણીધર નાગની જેમ વારંવાર ફુંફાડા મારે છે.
- શું માનવનાં શરીરમાં પોતાના સિવાય અન્ય જાનવરો ય વસે છે?

પ્રદૂષણ

વિકાસનો વાયરો

વીજળીની પેદાશ બધીયે, પ્રકૃતિ વિનાશનું મૂળ છે,
ચંત્રવાદ આધારિત જીવન, સર્વનાશનું શૂળ છે.
વીજ આધારિત ચંત્રવાદથી, પ્રદૂષિત હવાને પાણી,
વિલાયતી ખાતરની ખેતી, ધાન્ય થયા ધૂળધાણી.
ખાનપાન બગાડી ગયા, ને લોકો સૌ ઊંઘી રહ્યા,
જળ પ્રદૂષિત પી રહ્યા, ને પ્રદૂષણ સુંઘી રહ્યા.
રસાયણોને જંતુનાશકો, ખાનપાન થયા ઝેરી,
ધરતીનો રસાકસ બધીયે, નાશ કરે છે વૈરી.
રસાયણોને જંતુનાશકો, હિંસક ખેતીવાડી,
ચાલી રહી છે ખેતરોમાં, પાપની ટ્રેકટર ગાડી,
કેમીકલ યુગમાં જીવી રહ્યા છે, જીવન થયા છે ઝેર,
ખાનપાનમાં પોષક તત્ત્વોની, નીકળી જાય છે ખેર.
ખાનપાનમાં રંગ રસાયણ, બગાડે જીવનની મજા,
માંદા પડવાની મજા! ને હોસ્પિટલની સજા !

હૈયું ખાલી કેમ?

ડબા ભરેલા જોઈએ.
કબાટ ભરેલા જોઈએ,
તીજેરી ભરેલી જોઈએ.
પેટ ભરેલું જોઈએ.
ઘર ભરેલું જોઈએ.
ટાયરમાં હવા ભરેલી જોઈએ.
પેટ્રોલની ટાંકી ભરેલી જોઈએ.
બધુ જ ભરેલું જોઈએ,
તો હૈયું ખાલી કેમ?
અ ભાવ ભરેલું ન જોઈએ????

કોણ શોમાં કુશળ?

કૂતારો ભસવામાં કુશળ,
સાપ ડસવામાં કુશળ,
વેપારી દંધામાં કુશળ,
લેખક લખવામાં કુશળ,
તો.... ધર્મી ધર્મમાં કુશળ કેમ નહીં?.

ગાંધેડો ભૂકવામાં કુશળ,
પંખી ઉડવામાં કુશળ,
વક્તા બોલવામાં કુશળ,
પંડિત ભણાવવામાં કુશળ,

સાચા વિદ્યાર્થીના સાત ગુણ

(૧) સદાચાર (૨) પ્રમાણિકતા (૩) ઉત્ત્સાહ (૪) ગુરુવિનય (૫) નિરાભિમાનતા।
 (૬) અદ્યયન- પ્રેમ (૭) અપૂર્વ બલ

અદ્ભૂત ચોરસ

૪૮	૩૬	૪૨	૦૪	૦૩	૦૧	૩૮
૧૦	૩૬	૩૧	૧૫	૧૩	૩૦	૪૦
૦૮	૧૮	૨૨	૨૮	૨૪	૩૨	૪૧
૦૭	૧૭	૨૭	૨૫	૨૩	૩૩	૪૩
૪૪	૩૪	૨૬	૨૧	૨૮	૧૬	૦૬
૪૫	૨૦	૧૮	૩૫	૩૭	૧૪	૦૫
૧૨	૧૧	૦૮	૪૬	૪૭	૪૮	૦૨

આ ચોરસમાં ૧ થી ૪૮ સુધીના આંકડાઓને દરેક આંકડો એક જ વખત આવે તે રીતે લીધો છે.

- ૧) મોટા ચોરસનો ગમે તે બાજુથી સરવાળો કરશો તો તેનો જવાબ ૧૭૫ આવશે.
 ૨) મોટા ચોરસની અંદરના ચોરસના આંકડાઓનો ગમેતે બાજુથી સરવાળો કરશો તો તેનો જવાબ ૧૨૫ આવશે. (૩) તેની અંદર સમાયેલા નવ ખાનાવાળા ચોરસમાં દરે (આડી, ઊભી કે ગ્રાંસી) હાર કે કોલમનો સરવાળો ૭૫ જ થાય છે.
 છે ને અદ્ભૂત ચોરસ.

કેટલા હોર્સ પાવર ???

સર્વ જ્ઞાનાય ભવતુ

- ૧૮ શૂરવીર ચોઢાનું બળ = ૧ આખલામાં
 ૧૦ આખલાનું બળ = ૧ ઘોડામાં
 ૧૨ ઘોડાનું બળ = ૧ પાડામાં
 ૫૦ પાડાનું બળ = ૧ હાથીમાં
 ૫૦૦ હાથીનું બળ = ૧ સિંહમાં
 ૨૦૦૦ સિંહનું બળ = ૧ અષ્ટાપદમાં (એક પ્રકારનું આઠ પગવાળું પ્રાણી)
 ૧,૦૦,૦૦૦ અષ્ટાપદનું બળ = ૧ બળદેવમાં
 ૨ બળદેવનું બળ = ૧ વાસુદેવમાં
 ૨ વાસુદેવનું બળ = ૧ ચક્રવર્તીમાં
 ૧,૦૦,૦૦૦ ચક્રીનું બળ = ૧ નાગાલોકનાં અધિપતિમાં (ધરણેન્દ્રમાં)
 ૧ કોડ નાગાધિપતિનું બળ = ૧ ઈન્દ્રમાં (વैમાનિક)
 અનંત ઈન્દ્રનું બળ = શ્રી તીર્થકર ભગવાનની એક અંગુલીમાં. (કલ્પસૂત્ર)
 શ્રી તીર્થકર ભગવાનની એક માત્ર અંગુલી માત્રમાં આટલું બળ હોય તો સાર્વાંગી બળગાણતારી આજનું વિઝાન કરી શકશે ખલું ?

શાસ્ત્રાનાં સાટાર પ્રકાર

(૧) બુદ્ધિશાસ્ત્ર (૨) છંદશાસ્ત્ર (૩) અલંકારશાસ્ત્ર (૪) કાવ્યશાસ્ત્ર (૫) નાટકશાસ્ત્ર (૬) વાદશાસ્ત્ર
(૭) વિદ્યાશાસ્ત્ર (૮) વાસ્તુશાસ્ત્ર (૯) વિજ્ઞાનશાસ્ત્ર (૧૦) કળાશાસ્ત્ર (૧૧) કૃતશાસ્ત્ર (૧૨) કલ્પશાસ્ત્ર
(૧૩) શિક્ષણશાસ્ત્ર (૧૪) લક્ષણશાસ્ત્ર (૧૫) પૂરાણશાસ્ત્ર (૧૬) મંગશાસ્ત્ર (૧૭) સિદ્ધાંતશાસ્ત્ર

માંસની મિલાવટથી સાવધાન

માંસાહારની નિશાની પ્રતીક

Symbol of Non

Vegetarian food

સાવધાન ! હવે શાકાહારી બધા જ પદાર્થોમાં માંસાહારની મિલાવટ! ભારત સરકારે તા. ૧૭-૧૧-૨૦૦૦ થી છૂટ આપી છે. (ભારત સરકારના નં. GSR463(E) ની તારીખ ૧૭-૫-૨૦૦૦) બિસ્કીટ, આઈસક્રીમ, ચોકલેટ, બ્રેડ, પીપરમેન્ટ, ઘઉંનો આટો એવા શાકાહારી કોઈ પણ ખાવાના પદાર્થોમાં માંસાહારી પદાર્થો માંસ, ચીકન, માછલી, ઈડા, જિલેટીન વગેરે જેવા પ્રાણીજન્ય માંસાહારી પદાર્થોની ભેણવણી કરવામાં આવશે, માટે કોઈ પણ ખાવાના પદાર્થો ખરીદતા પહેલાં ઉપરની નિશાની / ચિન્હ દ્યાનમાં લેશો, નહિ તો તમને માંસાહાર ભક્ષણનું એટલે કે પ્રાણી હત્યાનું ભયંકર મહિપાપ લાગશે.

કોઈ પણ પદાર્થના પેકેટ ઉપર તેના પ્રોડક્ટસના નામની આગામ ઉપર મુજબ લાલ કલરમાં ગોળ અને વચ્ચે ત્રાંસી લીટીની નિશાની છાપેલી હશે. આવા પદાર્થો માંસાહારથી મિલાવટવાળા પદાર્થો છે. માટે આવા ખાવાના પદાર્થો ખરીદશો નહિ કે ખાશો નહિ.

પ્રત્યેક માસની શુભભાવના

સર્વ જ્ઞાનાય ભવતુ

કારતકમાં – હૃદયને કમળ જેવું કોમળ બનાવો.

માગસરમાં – મનને મૂદુ બનાવો.

પોષમાં – જીવનને પરમાર્થ સાધક બનાવો.

મહિમાં – માન-માયાનું મંથન કરો.

કાગણમાં – અંતરંગ શાત્રુઓને દફનાવો.

ચૈત્રમાં – ચિત્તને ચોકખું કરો.

વૈશાખમાં – વાણીને વિશુદ્ધ બનો.

જેઠમાં – જડતાને દૂર કરો.

અષાઢમાં – આળસને દૂર કરો.

શ્રાવણમાં – જિનવાણીનું શ્રવણ કરો.

ભાદ્રાવામાં – ભદ્રિકતાને પામો.

આસોમાં – આત્માને ઉજ્જવલ બનાવો.

શું તમને ખબર છે?

- ૧ સામાયિક કરતા કરતા કટાસણા ઘસાઈ ગયા, નવકાર ગણતા નવકારવાળીના મણકા ઘસાઈ ગયા, પૂજા કરતા સુખડના ટુકડા ઘસાઈ ગયા, પણ આ બધાની સાથેઅંતરના રાગ / દ્રેષ કેટલા ઘસાયા? એનો સતત વિચાર કર્યો છે.
- ૨ આજના દીકરાઓ ‘મા’ને કાયમ ભીની રાખે છે. નાના હતા ત્યારે પથારી ભીની કરી, મોટા થયા ત્યારે આંખો ભીની કરાવી.
- ૩ આખી જિંદગી આપણે ફરિયાદોમાં જ પાસ કરી : લાઈટ નથી, ગોસ નથી, વરસાદ નથી, ઘાટી નથી, પણ જીવનમાં ધર્મ નથી એની ફરિયાદ ક્યારેક કરી ખરી ?
- ૪ આખી જિંદગીમાં તમે કેટલું ભેગું કર્યું, તે બહુ મહિત્વનું નથી, પણ કેટલાને તમે ભેગા રાખ્યા, તે બહુ મહિત્વનું છે.
- ૫ પહેલાના કાળના રાણીઓ માથે ધોળો વાળ દેખાય, તો સંસારની માયા ત્યજુને કોઈ સદ્ગુરુની શોધમાં નીકળી જતા અને આજે કઈ કંપનીની હેર ડાઈ સારી મળે છે, તેની શોધ ચલાવે છે.
- ૬ લગ્ન પહેલા દીકરો મા-બાપની સાથે રહે છે અને લગ્ન પછી મા-બાપ દીકરાની સાથે રહે છે. આ સત્ય જેઓ સ્વીકારી લે છે, તે આ જગતના સુખી મા-બાપ છે.
- ૭ આજનો વિદ્યાર્થી વિદ્યાને પ્રેમ કરવાને બદલે વિદ્યાર્થીનીને પ્રેમ કરવા લાગ્યો છે. વિદ્યા અને વાસના બે પરસ્પર વિરોધી છે. લવ અને લેશન બે એક સાથે ક્યારેય રહી શકતા નથી.

પ્રાચીન / અર્વાચીન નગરીના નામો

સૂર્યપુર	-	સુરત,	કર્ણાવતી	- અમદાવાદ,
ભૃગુકષ્ઠ	-	ભર્યા,	નટપુર	- નડિયાદ,
ખેટકપુર	-	ખેડા,	જીર્ણદુર્ગા	- જુનાગઢ,
દ્વારામતી	-	દ્વારિકા,	શ્રી સ્થળ	- સિદ્ધપુર,
દર્ભાવતી	-	ડભોઈ,	વર્ધમાનપુર	- વઠવાળા,
વટપદ્ર	-	વડોદરા,	મુખ્યાપુરી	- મુંબઈ,
બેનાતટ	-	બેણાપ.		

પર્યાક્ખાણ એટલે શું?

ત્યાગ રૂપ ગુણને ખીલવનાર અનુષ્ઠાન વિશેષ.
કર્મની આવક આશ્વાને રોકનાર.
સંવરની પુષ્ટિ કરનાર.
ભવિષ્યમાં બંધાયેલ કર્મબંધનની શક્તિને નાશ કરનાર.
ભવિષ્ય કાળના દોષોના ત્યાગની પ્રતિફા કરનાર.
અનાદિકાળની આહાર સંજ્ઞાનું નિયમન કરનાર.
અનાદિકાળની વિગાઈ ચુક્ત સ્વાદેન્દ્રયના સ્વાદને જુતનાર.
ઇન્દ્રયજન્ય લોલુપતા (આસક્તિ) ઉપર કાપ મૂકનાર.
આત્માના સ્વાભાવિક અણાહારી સ્વરૂપને પ્રગાટ કરનાર.

પ્રશ્નોત્તરી

૧.	બધા જ ધર્મોની જનેતા કોણ?	૧. અહિંસા
૨.	સાચો વીર કોણ ?	૨. ઈન્દ્રિય વિજેતા.
૩.	ઉત્તમ આભૂષણ કયું?	૩. શીલ-સદાચાર.
૪.	હંમેશા શ્રવણ કરવા યોગ્ય શું?	૪. જિનવાણી.
૫.	સાત્ત્વિક તપ કયું ?	૫. ઈન્દ્રિય -સંયમ.
૬.	ઉત્તમ કાર્ય કયું?	૬. આત્મચિંતન.
૭.	વેરનું બીજ કયું?	૭. કટુવાણી.
૮.	કોધનું બીજ કયું?	૮. અપેક્ષા ભંગા.
૯.	કર્મબંધનું મુખ્ય કારણ કયું?	૯. રાગ-દ્રોષ.
૧૦.	અત્યંત દુર્લભ શું?	૧૦. સંયમ જીવન.

શરીરનું મંત્રી મંડળ

૧.	પ્રધાનમંત્રી	-	મોટું મગાજ.
૨.	ઉપપ્રધાનમંત્રી	-	નાનું મગાજ.
૩.	શિક્ષણ મંત્રી	-	આંખ.
૪.	સંરક્ષણ મંત્રી	-	ચામડી.
૫.	સંચાર મંત્રી	-	જીબ.
૬.	અન્નપુરવઠા મંત્રી	-	જદર.
૭.	બાંધકામ મંત્રી	-	હાડકા.
૮.	ગૃહમંત્રી	-	હૃદય.
૯.	પ્રવાસ મંત્રી	-	પગા.
૧૦.	વનમંત્રી	-	માથાના વાળ.
૧૧.	આરોગ્યમંત્રી	-	નાક.
૧૨.	નાણામંત્રી	-	હાથ.

હોય...હોય...હોય...

ગુલાબ હોય ત્યાં કાંટા હોય
કમળ હોય ત્યાં કાદવ હોય
દીવો હોય ત્યાં મેશ હોય
કુંગાર હોય ત્યાં ખીણ હોય
ગામ હોય ત્યાં ઉકરડો હોય
ગાટર હોય ત્યાં મદ્ધર હોય
સતા હોય ત્યાં સ્વાર્થ હોય
ધન હોય ત્યાં ધાડ હોય
પૈસા હોય ત્યાં પાપ હોય
જીવન હોય ત્યાં મોત હોય અને
જ્ઞાન હોય ત્યાં સમાધિ હોય
સમાધિ હોય ત્યાં સદ્ગતિ હોય.

આજનો કળિયુગ

જો કુંગાર દુઃખનો તૂટે તો પોતાના પારકા થાય છે.
સગાંવહાલાંને પાડોશી તો રાજુ રાજુ થાય છે.
માનવી કેરા સંબધો હવે પૈસાથી તોળાય છે.
લાગણીઓની કિંમત નથી, ભારી ભપકા જોવાય છે.
શ્રીમંતોની વાહ વાહને ગારીબો પર થૂં થૂં થાય છે.
પૈસા માટે લૂંટફાટ ને મારામારી થાય છે.
મૌઘવારીમાં હવે પૈસો જ પરમેશ્વર કહેવાય છે.
નારાયણ કરતાં હવે લક્ષ્મીની પૂજા થાય છે.
નેતાઓના બ્રાહ્માચારથી તિજોરીઓ ભરાય છે.
બાળકોના મા-બાપ પર પ્રેમ ઓછો થાય છે.

પ્રશ્ન નંબર, જવાબ માત્ર એક

- ૧) હું જ્ઞાનનું આધુનિક ઉપકરण-સાધન છું.
- ૨) હું બાળકોને શુદ્ધલેખન-ચિત્રકામમાં ઉપયોગી થાડિ છું.
- ૩) હું એકેન્દ્રિય જીવનું કલેવર છું.
- ૪) વનસ્પતિકાય મારુ મૂળ (જન્મ)સ્થાન છે.
- ૫) કારખાનું મારો વિકાસ કરનારી જન્મભૂમિ છે.
- ૬) સ્ટેશનરીની દૂકાનોમાં હું મળુ છું.
- ૭) ગ્રાન્ય-ચાર સાઈઝમાં મારી હસ્તી હોય છે.
- ૮) મારી સાચવણી કરો તો જ્ઞાનની આરાધના કરનાર ગણાશો.
- ૯) કોઈને મારવા માટે મારો ઉપયોગ કરશો તો જ્ઞાનના વિરાધક થશો.

બસ, હવે બતાડો મારું જુન્ન-નવું નામ.   જવાબ: રલર, ફુટપણી

શોધ-પ્રતિશોધ

સ્નેહમાં સાંધો છે, વેરમાં વાંધો છે, કરણામાં સંસ્કૃતિ છે, કઠોરતામાં વિકૃતિ છે, ક્ષમામાં કમળ જેવી શીતળતા છે, ક્ષાત્રવટમાં વમળ છે, પ્રશાંતિમાં કબૂલાતની સીધાઈ છે, પ્રચંડતામાં વકીલાતની વાંકાઈ છે, આવકારમાં ભિલાપ છે, તિરસ્કારમાં વિલાપ છે, ચાહમાં સર્જનનો ગંકાર છે, દાહમાં વિસર્જનની ગુંબેશ છે, સરળતામાં ફૂલની સુવાસ છે, ફુટિલતામાં કાંટાના ડંખ છે, માટે આવા આ દ્વન્દ્વમાંથી પહેલાનો પ્રણામ સહ સ્વીકાર કરીએ, અને બીજાનો બહિષ્કાર કરીએ.

ધરનો આધાર કન્યાઓને હિતશિક્ષા

૧. દીકરીઓ એ માબાપની આજા પ્રમાણે વર્તવું.
૨. નાનાં કે મોટા ભાઈ-બેનો હોય તેની સાથે હેતથી વર્તવું.
૩. રોયાં, પીટચા અથવા રાંડ વગેરે આણાઘટતા શબ્દો બોલવાની બિલકુલ ટેવ પાડવી નહિ.
૪. ખરાબ શબ્દો બોલવાથી આપણી શોભા ધટે છે. અને આપણે મૂર્ખ કહેવાઈએ છીએ તથા આપણાને પાપ લાગે છે.
૫. દરરોજ દેવદર્શને જવું તથા સાધ્વીજી હોય તો તેમને વાંદવા જવું.
૬. નાનાં ભાઈ-બેનોને સાથે લઈને જીનાલયે, ઉપાશ્રયે જવાની ટેવ રાખવી.
૭. પરણ્યા પછી પતિની આજાને અનુસરીને વર્તવું.
૮. અહૂંકાર, કામ, કોધ તથા ઈઞ્ચા આદિ દુર્ગાણોનો ત્યાગ કરવો.
૯. અયોગ્ય રીતે જોવું, બેસવું, ઊઠવું કે ચાલવું નહિ, તેમજ ક્યારે પણ દુષ્ટ ભાપણ કરવું નહિ.
૧૦. પર પુરુષને ભાઈ-ભાપ સમાન ગણવો.
૧૧. પતિને જમાડીને જમવું અને તેમના સૂતાં પહેલાં કદી પણ સૂવું નહિ.
૧૨. સ્વામી બહારથી ઘેર આવે ત્યારે તેમને હસ્તે મોટે મધુરાં વચનથી સત્કાર કરવો.
૧૩. ધરની વરતુઅં સ્વચ્છ રાખવી.
૧૪. ઈન્ડ્રિયોને વશ રાખવી.
૧૫. સ્વામીનું કદી પણ અપમાન કરવું નહિ.
૧૬. નીચ સીઓની સંગાત કરવી નહિં તેમજ તેમની સાથે ભાષણ પણ કરવું નહિ.
૧૭. ધરેણાં, કપડાં વગેરે સાચવીને રાખવાં.
૧૮. ઝાગું હસવું નહિં; બારણામાં; ગલીઓમાં કે એકાંતમાં ઊભું રહેવું નહિ.
૧૯. પર પુરુષ સાથે પોતાના ધરમાં કે બહાર પણ એકાંત સેવવું નહિં.
૨૦. સ્વામી વિદેશમાં હોય ત્યારે વિશેષ શરીર શોભા ન કરતાં યોગ્ય નિયમોનું પાલન કરવું.
૨૧. પતિને જે વાત અભિય હોય તેનાથી અળગા રહેવું.
૨૨. સાસુ-સસરાને માબાપ તુલ્ય ગણવા.
૨૩. સાસુની સાથે કદી પણ વાદ-વિવાદ કરવો નહિં.
૨૪. ધરના સેવક વર્ગની સારી સંભાળ રાખી, તેમને સંતોષી રાખવા.
૨૫. ધરના ઉપજ-ખર્ચનો હિસાબ રાખવો.
૨૬. પતિની આવક ઉપર દ્યાન રાખી તેમના રાજુપાને અનુસરીને જરૂરનો ખર્ચ કરવો.
૨૭. ધરસંસાર યોગ્ય આવકથી ચલાવવો.
૨૮. પતિનું મંગાળ (ભલુ) થતું હોય તો ભૂખ, તરસ ને નિદ્રાનો પણ ત્યાગ કરવો.
૨૯. સ્વામીની કહેલી વાત પેટમાં રાખવી.
૩૦. દાસદાસીઓ હોય છતાં સ્વામીનું કામ જાતે જ ઊઠીને કરવું.

વેર અદાલતમાં જન્મે છે અને હોસ્પિટલમાં મરે છે. આ વાક્યમાં ઘણું રહસ્ય ભર્યું છે. વેરના કારણે માણસ અદાલતના અખાડામાં એ રીતે ઝગડતો હોય છે, કે એને હોસ્પિટલમાં ખસેડવો પડે ત્યાં એના મૃત્યુ સાથે ખતમ થયેલું જણાતું વેર ખરેખર મોત પામ્યું નથી હોતું, એ વેર તો નવો જન્મ લઈને વસૂલાત કાજે ઝજૂમવા તૈયાર થઈ જતું હોય છે.

જે માણસની જુબ ધારદાર હોય, તો વહેલો મોડો એ ધારને પોતાનું ગળું કાપવામાં જ નિભિત બનાવે છે.

જે માણસ પોતાનું મગાજ ગુમાવી દે, એ મગાજનો તે સદૃપયોગ કઈ રીતે કરી શકવાનો?

આપણે સાચા હોઈએ, તો મિજાજ ગુમાવવાનું કઈ રીતે પાલવી શકે? આપણે ખોટા હોઈએ, તોય મિજાજ ગુમાવવાનું પરવડી ન શકે.

દ્વંદ્વટ ઉદ્ઘાડા થઈ ગયા

ચૂડી ગઈ ને ચાંદલો , હેમનાં કંકણ ગયાં.

પાંચ હજાર રૂપિયે સોનું થતાં, પ્લાસ્ટિક કંગાન થઈ ગયાં.

નાકની નથણી ગઈ ને, કાંપ કાનેથી ગયાં.

એ કાન પર એકદ્રેસ સમ, ઝુમર લટકતાં થઈ ગયાં.

પગથી ગયાં સાંકળાં, દસ શેરનાં કડાલાં ગયાં.

અસલી સપાટો ગુમ થઈ, ઘર ઘરમાં ચંપલ થઈ ગયાં.

કૂવા તણા કાંઠા ગયા, તેથી તો દિ' માઠા થયા.

દમયંતીનું દુઃખ ભાંગવા, ઘર ઘરમાં 'નળ' નંખાઈ ગયાં.

પ્રભાતના પ્રભાતિયા ને, ભજનિયાં સૌ ભૂલી ગયાં.

સદાચારને સળગાવતા ગીતો, ગાતા થઈ ગયાં.

ગાલની લાલી ગઈ ને, હોઠ ગુલાબી ગયાં.

મનને મનાવી રાખવા, પાવડર લપેડા રહી ગયાં.

હાથે દળેલા લોટનાં, ગુણો બધા ભુલાઈ ગયાં.

ડોસી તણી દંટી જતાં, ઘર ઘર દળવાના સંચા થઈ ગયાં.

મહેનત મજૂરી ના ગમે, હરામનાં હાડકાં થઈ ગયાં.

શેઠાણીઓની મદદમાં, ઘર ઘરમાં નોકર થઈ ગયાં.

ઘરનું ટાંકણ નાર એ, કહેવાના શાષ્ટો રહી ગયાં.

વીશાભી સદીના વાયરે, દ્વંદ્વટ ઉદ્ઘાડા થઈ ગયાં.

માનો યા ન માનો, 'ગાંધી' એ કહેવાનું હતું તે કહી દીધું.

દીકરો પરણાવી લાડી આવતાં, મા – બાપથી ન્યારા થઈ ગયાં.

માનો યા ન માનો

આપણા ઘર-ઉપાશ્રય કે મંદિરમાં બારણાં લગાભગ પ – ૧૦ ફૂટનાં હોય છે. દિલ્હી ગેટ જવાં બારણાં ૨૫-૫૦-૧૦૦-૨૦૦ ફૂટનાં હશે.

પણ આપણાં જંબૂદીપની જે ફરતો કોટ તેને ચાર દિશામાં ચાર બારણાં છે. આ એકેક બારણાં જંબૂદીપનાં કોટ જેવાં ઊંચા એટલે આઠ યોજન (૨૫૬૦૦ – પદ્ધ્યીશ હજાર છસ્સો માઈલ) ઊંચા છે.

અને આ એકેક બારણાંની પહોળાઈ છે – ચાર યોજન એટલે (૧ યોજન = ૩૨૦૦ માઈલ) ૧૨૮૦૦ (બાર હજાર આંથસો) માઈલ.

વળી આ આ બારણાંની બેચ બાજુ જે બારશાખ હોય છે, તે દરેક બારશાખ પણ પ્રેરણ પ્રમાણે છે.

આ બારણાંના નામ – વિજયદ્વાર, વૈજયંતદ્વાર, જયંતદ્વાર અને અપરાજિત દ્વાર.

જ્ઞાનની આશાનાથી બચો

પુસ્તક છાપાં આદિ હાથમાં રાખી ખાવાં – પીવાનું કે ઝડપ પેશાબ ન કરશો.

પુસ્તક નું ઓશિસ્કું ન બનાવો. કાગળ કે છાપાં પર ખવાય કે બેસાય નહીં.

કાગળ – પુસ્તક પર ચાલવું નહીં, પગ ન અડાડવો, ગાટરમાં ન ફેંકવો, પછાડવા નહીં.

પુસ્તકાદિને થૂંક ન અડાડવું, ગમે ત્યાં રખડતાં ન મૂકવાં, બાળવાં નહીં.

થૂંકથી અક્ષરો ન ભૂસવા.

પુસ્તક કે છાપાં આદિથી પવન ન નંખાય.

પુસ્તકનાં કાગળિયા ફાડો નહીં. વાળો નહીં પરંતુ સાચવીને રાખવાં.

પુસ્તક કે જ્ઞાનનાં બીજા સાધનો પ્રત્યે કદી પણ તિરસ્કાર કે અલાયિ કરો નહીં.

ફટાકડા ન ફોડવા, પતંગ ન ચગાવવા.

પિતાનો પુત્રને સાચો વારસો.

જેકસન બ્રાઉન નાના એક માણસે પોતાના જીવનના નીચોડમાંથી ઉમદા જીવનના પથદર્શક ઉપાયો તેના પુત્રના માર્ગદર્શન માટે સૂચ્યવેલા, તેમાંના કેટલાક મુદ્દાઓ સૌને વાંચવા – વિચારવા સમજવા ગમશો.

૧ સારાં સારાં પુસ્તરો વસાવતો રહેજે, ભલે પછી એ કદી નહિં વંચાય એમ લાગો.

૨ કોઈના પણ વિશે આશા સમૂળગી ત્યજી દેતો નહિં. ચમત્કારો દરરોજ બનતા હોય છે.

૩ દરેક બાબતમાં ઉત્તમતા રાખજે, અને તેજુ કિંમત ચૂકવવા તૈયાર રહેજે.

૪ આપણાથી જશીક જેટલું જ સારું થઈ શકે તેમ છે, એવું લાગો. માટે કશું જ ન કરવું એમ નહિં. જે થોડુંક પણ તારાથી થઈ શકે તે કરજે.

૫ સંપૂર્ણતા માટે નહિં પણ શ્રેષ્ઠતા માટે મથજે.

૬ જે તુચ્છ છે તેને પારખી લેતાં શીખજે, ને પછી તેની અવગાણના કરજે.

૭ પોતાની જાતને સતત સુધારતા રહેવાની પ્રતિજ્ઞા લેજે.

૮ લોકોમાં જે સારપ રહેલી હોય તે ખોળી કાટજે.

૯ પોતાની જાતમાં પરિવર્તન લાવવાની આપણી શક્તિનો આંક ઓછો ન આંકવો, બીજાઓમાં પરિવર્તન લાવવાની આપણી શક્તિનો વધુ પડતો આંક ન આંકવો.

૧૦ ક્યારે મૂંગાં રહેવું તેનો ખ્યાલ રાખજે, ક્યારે મૂંગાં ન રહી શકાય તેનો પણ ખ્યાલ રાખજે.

૧૧ એવી રીતે જીવન જીવજે કે ક્યારેક પણ તારી ઈમાનદારી, નિષ્ઠા અને પ્રામાણિકતા સૌ સંભારે.

- ૧૨ જેમને એ વાતની કદી પણ જાણ થવાની ન હોય એવા લોકો માટે કશુંક સારું કરતા રહેવાની આદત કેળવજે.
- ૧૩ વિચારો મોટાં કરજે પણ નાના નાના આનંદો માણી જાણજે.
- ૧૪ કોણ સાચું છે તેની ફિકર કરવામાં ઓછો સમય ગાળજે, અને શું સાચું છે તે નક્કી કરવામાં વધારે સમય ગાળજે.
- ૧૫ જે ગાંઠ છૂટી શકે તેને કદાપિ કાપતો નહિં.
- ૧૬ દરેક ચીજ જે હાલતમાં આપણાને મળી હોય, તેના કરતાં જરાક સારી સ્થિતિમાં તેને મૂકતા જવું.
- ૧૭ એટલું સમજજે કે સુખનો આધાર માલ – મિલકત, સત્તા કે પ્રતિષ્ઠા ઉપર નહિં, પણ આપણે જેમને ચાહતા ને સંભાનતા હોઈએ તેવા લોકો સાથેના આપણા સંબંધો પર રહે છે.
- ૧૮ “મને ખબર નથી” એમ કહેતા ડરતો નહિં, “મારાથી ભૂલ થઈ ” એમ કહેતા અચકાતો નહિં અને “હું દિલગીર છું.” એટલું બોલતા ખચકાતો નહિં.

‘સાર’

જીનશાસનનો	સાર નવકાર.
અસાર સંસારમાં	સાર ભક્તિ.
દ્વાદશાંગીનો	સાર ત્રિપદી.
આગમોનો	સાર આવશ્યક.
માનવજીવનનો	સાર ચારિત્ર.
સાધુજીવનનો	સાર સમતા.
સુખી જીવનનો	સાર સંતોષ.
સતીત્વનો	સાર શીલ.
ક્ષત્રિયનો	સાર શૌર્ય.
પ્રતોનો	સાર બ્રહ્મચર્ય.
યોગનો	સાર સમાધિ.
જીવનનો	સાર વિવેક.
શરીરનો	સાર પ્રતધારણ.
ધર્મનો	સાર અહિંસા.
માનવતાનો	સાર કર્ણા.
વિદ્વાનનો	સાર વિનમ્રતા.
તપનો	સાર ક્ષમા.
વિરાગનો	સાર વિરતિ.
વિરતિનો	સાર વીતરાગતા.
વીતરાગતાનો	સાર વિદેહમુક્તિ.
સજ્જનતાનો	સાર સરળતા.
સંપત્તિનો	સાર દાન.
ભક્તિનો	સાર પ્રસંગતા.
વિજ્ઞાનનો	સાર વિરાગ.
તત્ત્વજ્ઞાનનો	સાર શ્રદ્ધા.

તત્ત્વોનો	સાર મોક્ષતત્ત્વ.
ખડ્દ્રવ્યોમાં	સાર જીવદ્રવ્ય.
ખડુદર્શનનો	સાર જૈનદર્શન.
જૈનદર્શનોનો	સાર સ્થાદવાદ.

ઉપકરણનું રહસ્ય શું?

૨૪ ભગવાનની આજ્ઞા માથે ચટાવું છું, એ લક્ષ્યમાં રહે માટે ૨૪ આંગાળીની ચરવળાની દાંડી. ૮ કર્મની રજ દૂર કરવા માટે ૮ આંગાળીની દશી. ૧૬ કષાય જીતવાનું ખ્યાલમાં રહે એ માટે ૧૬ આંગાળીની મુહુપતી, એમાં પણ મનુષ્યગતિમાંથી જ સંસારનો માર્ગ કાયમ માટે બંધ કિનારી. અટીદીપમાં જ મનુષ્ય હોય છે, એ સૂચવવા મુહુપતીના અટી ફોલ (ઘડી) થાય છે. ૪૫ લાખ યોજનની સિદ્ધિ – શિલાની સ્મૃતિમાં ૪૫ આંગાળનું કટાસણું. આવા ઉપકરણો તો તમારા સૌના ઘરે હોય જ ને ? ઉપકરણો તો હશે જ. એની પાછળ આવું રહસ્ય છે, એ ભૂલતા નહિં.

સમાજની ગાડીનો મેઈન સ્કુ

દોડિયામાં બાળક રડતું હતું, પણ ત્યાં બા હાજર થઈ અને રડવાનો અવાજ બંધ થઈ ગયો. નાના ભાઈ – બહેન વર્ષે જરા ધમાલ ચાલતી હતી, પણ બા આવી ગયી અને સમાધાન થઈ ગયું. યુવાન દીકરાને પેટમાં દુઃખતું હતું, પણ ખાટલા પાસે આવીને બાએ માથે હાથ ફેરવ્યો ને અડધું દુઃખ હળવું થઈ ગયું. પાડોશીના ઘરમાં પુરખનું મૃત્યુ થયેલું, રોકકળ ચાલતી હતી, પણ બા પંહોચી ગઈ અને બધાંને છાના રાખી દીધાં. આમાં ‘મા’ આપણા હજુ નજીકના જ ભૂતકાળમાં એક પ્રેરક શક્તિનું પાવર હાઉસ હતી એની પ્રતિમા કંઈક અજબગાજબની હતી. વગર ડિગ્રીએ પણ એ જર્બર કામો કરતી હતી. આખા સમાજનું માળખું સી પર આધારિત હતું, પણ અફ્સોસ ! આજે સમાજની ગાડીનો આ મેઈન સ્કુ કાઢી લેવામાં આવ્યો અને તેને ઊચકીને ઓફીસ, શોપીંગ સેન્ટર, હોટલમાં ગોઠવી દેવામાં આવ્યો. ટી.વી. પર બ્લેડ, સાબુ, ટુથપેસ્ટ, કોસ્મેટિક અને શેખુથી માંડીને શૂટિંગ-શાટિંગ સુધીની જાહેરાતોમાં સીને ગોઠવી દીધી, હવે બા ઘરમાં હાજર છે જ નહિં. જે ઘરમાં બા જ ન હોય ત્યાં સુખ, શાંતિ, સમૃદ્ધિ કચાંથી હોય?

તનાવ મુક્તિના સોનેરી સૂચનો.

- (૧) યે કચાં હુઅા?... કેસે હુઅા?... કબ હુખા?... કચું હુઅા?... એસે હુઅા?.... તેસેહુઅા?... આ પ્રશ્નો બંધ કરો. જે થાય છે તે બરાબર થાય છે. ટૂકમાં પ્રજ્ઞાર્થ ચિત નહીં, પણ પ્રસંગ ચિત બનો.
- (૨) બધા એ તમારી વાતો ધ્યાનથી સાંભળવી જ જોઈએ, તમારામાં રસ લેવો જ જોઈએ અને બધા તમારી મદદમાં આવવા જ જોઈએ એવું વિચારો નહીં. લોકોને પોતાને પસંદ આવે તે રીતે આવવા જવા દો.
- (૩) દીશરમાં અખંડ શ્રદ્ધા રાખો. સ્થિતપ્રફા બનો. મનને સમતોલ રાખો, તમારી જાત પ્રભુને સંપૂર્ણ સમર્પિત કરી દો. જીવનના દુઃખોને એક અગાત્યનો કુમ માની સ્વીકારી લો.

સફળતાના દસ સૂપ્રો.

અમેરિકાના બંધારણાના ઘડવૈયા થોમસ જેફરસન કહે છે કે જે કોઈ નીચેના દસ સિદ્ધાંતો અનુસાર કામ કરશે તે અવશ્ય સફળતા પ્રાપ્ત કરી શકશે. સફળતાના શિખરો એક પછી એક સર કરી શકશે.

આ રહ્યા થોમસ જેફરસને દર્શાવેલા દસ સિદ્ધાંતો.

- ૧) તમે આજે જે કામ કરી શકતા હો તેને કચારેય કાલ પર મુલત્વી રાખશો નહિં.
- ૨) તમે જાતે જે કામ કરી શકતા હો તે કચારેય બીજાને સૌપતા નહિં.
- ૩) તમે જેટલું કમાયા હો તેનાથી વધુ ખર્ચ કચારેય પણ કરશો નહિં.
- ૪) ખરેખર જેની અત્યંત જરૂર ન હોય તે વસ્તુ કચારેય ખરીદશો નહિં.
- ૫) ગુસ્સો આવે ત્યારે કાંઈ પણ બોલતાં પહેલા મનમાં દસ ગણી કાટજો. ગુસ્સો બહુ ભારે હોય તો પૂરા સો ગણી નાખજો.
- ૬) ભૂખ અને તરસ કરતાં આત્મ સંતોષને વધુ મહત્વ આપજો.
- ૭) કોઈ પણ કામ હાથમાં લો તો ખૂબ સંભાળીને હાથમાં લેજો, શક્તિ અને તમારી આવડતનો પૂરો કચાસ કાઢીને હાથમાં લેજો.
- ૮) કોઈ પણ કામ કેટલી ઝડપે પુરુ કર્યું છે તેના કરતા કેવી રીતે પૂરુ કર્યું છે એને વધારે અગાત્યવું માનજો. Quantity બદલે Qualityને વધારે મહત્વ આપજો.
- ૯) કોઈ પણ કામ કરો તે સ્વેચ્છાએ ઉમળકાથી કરજો; તેમ કરવાથી તમને કામમાં રસ પડશો, તમારું કામ દીપી ઉઠશો.
- ૧૦) તમારું કામ કરનારની કદર શીખશો તો તમારા કામની કદર થશે. આમ છતાં સિદ્ધાંત એ રાખજો કે બીજાના સારા કામની કદર કરવી; પોતાના કામની કદર થાય તેના કરતાં પોતાના કામતો પોતાને સંતોષ થાય તેને વધુ મહત્વ આપજો.

સફળતા અને નિષ્ફળતા વ્યક્તિ પર નિર્ભર છે. કેટલીક વ્યક્તિઓ અવશ્ય કે મુશ્કેલ લાગતા કામને પોતાની આવડત, ખંત, ધીરજ અને દ્રાગ મનોબળ વડે સારી રીતે પાર પાડવા શક્તિમાન બને છે; તેથી ઉલટું કેટલીક વ્યક્તિઓ પોતાની બીન આવડત, ઉતાવળ, બેદરકારી અને મનની ચંચળતાને કારણે સરળ લાગતા કામને પણ ગુંચવણાભર્યું બનાવી દે છે. નેપોલીયન બોનાપાર્ટના શાણ્દો યાદ રાખવા જેવા છે. ‘અશક્ય’ શાણ મારા શાણકોષમાં નથી.

પરમાત્મા એટલે શું ?

- ૧) ભગવાન् એટલે સંપૂર્ણ જ્ઞાનવાન् (OMNISCIENCE)
- ૨) ભગવાન् એટલે સંપૂર્ણ મહિમાવાન् (ALL SUPREME)
- ૩) ભગવાન् એટલે સંપૂર્ણ યશવાન् (ALL GLORY)
- ૪) ભગવાન् એટલે સંપૂર્ણ વૈરાગ્યવાન् (ABSOLUTELY FREE FROM PASSIONS)
- ૫) ભગવાન् એટલે સંપૂર્ણ મુક્તિમાન् (ABSOLUTELY FREE FROM BONDAGE)
- ૬) ભગવાન્ એટલે સંપૂર્ણ રૂપવાન્ (ALL BEAUTY)
- ૭) ભગવાન્ એટલે સંપૂર્ણ વીર્યમાન્ (ALL POWER)
- ૮) ભગવાન્ એટલે સંપૂર્ણ પ્રયત્નવાન્ (ALL ENDEAVOUR)
- ૯) ભગવાન્ એટલે સંપૂર્ણ ઈચ્છાવાન્ (ALL GOOD WILL)
- ૧૦) ભગવાન્ એટલે સંપૂર્ણ લક્ષ્મીવાન્ (ALL WEALTH)
- ૧૧) ભગવાન્ એટલે સંપૂર્ણ ધર્મવાન્ (ALL RELIGIOUS)
- ૧૨) ભગવાન્ એટલે સંપૂર્ણ ઔશ્યર્વાન્ (ALL GRADEAUR)

શ્રાવકની દિનાચર્યાનું ટાઈમટેબલ.

સવારે ૪ વાગે જગારણ, સાત નવકારનું સ્મરણ અને આત્મસંવેદન.

સવારે ૪॥ થી ૬ સુધીમાં એક સામાયિક અને રાઇ પ્રતિક્રમણ

સવારે ૬ થી ૭ પ્રાતઃ પ્રભુદર્શન, પૂજા, ચૈત્યવંદન અને ગુરુવંદન.

સવારે ૭ થી ૮ સૂત્ર - સ્વાધ્યાય અને યથાશક્તિ પરચક્ખાળ

સવારે ૮ થી ૯ ઉચિત ગૃહકાર્ય અને જયણા.

સવારે ૯ થી ૧૧ જિનવાણીશ્રવણ અને પાંચ પ્રકારનો સ્વાધ્યાય.

બપોરે ૧૧ થી ૧૧॥ સ્નાન, પૂજા, વસ્ત્રપરિધાન જિનાલયગમન.

બપોરે ૧૧॥ થી ૧૨॥ મદ્યાહ્લની અષ્ટપ્રકારી જિનપૂજા.

બપોરે ૧૨॥ થી ૧॥ સુપાગદાન તથા ભોજનવિધિ.

બપોરે ૧॥ થી ૪ જ્ઞાનાર્જન અથવા ન્યાયનીતિપૂર્વક દ્રવ્યોપાર્જન.

બપોરે ૪ થી ૫ સંદ્યાભોજન.

સાંજે ૫ થી ૬ સાંદ્ય દેવદર્શન, આરતિ, ચૈત્યવંદન આદિ.

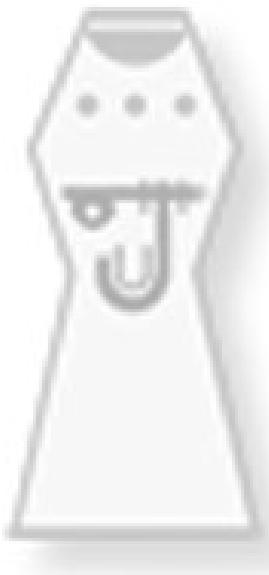
સાંજે ૬ થી ૭ દેવસી પ્રતિક્રમણ

રાત્રે ૭ થી ૮ ગુરુવૈચાવરચ અને સૂત્ર- સ્વાધ્યાય.

રાત્રે ૮ થી ૯ કુટુંબ પરિવાર સાથે ધર્મજાગરિકા.

રાત્રે ૯ થી ૪ નમસ્કારમંત્રના સ્મરણપૂર્વક શાંત નિદ્રા.

jainuniversity.org

सर्व ज्ञानाय भवतु